

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Narečnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 151.

V Ljubljani, v petek 4. julija 1890.

Letnik XVIII.

Narodna prenapetost.

Prilicno smo na tem mestu poudarjali, kako pikro, a navzlic temu pravično se je v Budimpešti izrazil profesor Virchow proti narodnemu šovinizmu, prenapeti narodni grabežljivosti. Iz zgodovine je dokazoval ta učenjak, da se jeden narod ne sme z zatiranjem drugega okoristiti, in če to stori, gotovo ne doseže svojega cilja, temveč nastane doba, ko on pomiluje svojo ognjevitost in prenapetost zoper tuje narodno imetje. „Velika beseda — velikemu možu.“ Storili so to Réches in drugi v Francozih, toda bil je to poraženi narod, in zmagovalcu propovedavati o razumu je vselej nevarneje. Ne, da bi ne bil Nemec po svoji večini 50 milijonov duš pravičen in miren človek, vendar na vrhuncu je zdaj dobitni tók, ki se preminja, in kojega židje in druge stranke iz znanih razlogov še podpirajo.

Nikar se ne čudimo, da so tri srečne vojne marsikateremu Nemcu zmedle pamet, pri nas je bilo istotako po 1849. l., in stoprav po desetih letih postali smo trezni. Konservativna in radikalna stranka na Nemškem delate v tem oziru častno izjemo v tem obnem gibanju, toda, žal, osamljeni ste. Vsaj ima Virchow sam v Berlinu dosta opraviti na jedni strani proti socializmom, na drugi pa proti servilizmom, h kojim je prestopilo mnogo bivših liberalcev, kakor je to tudi drugodi navada.

Zanimljivo bi bilo, ko bi se sestavila statistika o tem, koliko stane šovinizem in kaj koristi; najslabše bi v tem oziru še slovela Italija, a ne manj druge dežele. To delo bi bilo tako zaslužno, kakor statistika potujčevanja v Evropi in njegovih posledic. Pokazalo bi se, kako neznatne so narodnostne premembe za tridesetletne vojne vkupe, in da imajo samo velike, dolgo trajajoče vojne, ki uničujejo cele dežele, večji vpliv.

Zanimljive so v tem oziru razprave na Francoskem, v najjednodnejši in najbolj centralizovani državi. Tu nimajo nefrancoske narodnosti nobene

pravice, in v narodu in v šoli deluje ves birokratski aparat, da jih iztrebi.

Ozrimo se na dve najmanjši in najbolj osamljeni narodnosti, baskiško in bretonsko. Obe nimata ni šol, ni književnosti, a ni najmanjšega javnega prava. In vendar je jezikovna meja stoletja jedna in ista — da, prej napredujejo Baski, in kjer ginejo, godi se to radi mnogobrojnega izseljevanja v Argentinijo, kjer je skoro že desetina vseh, kajti najbolj še ubegajo med njimi vojaški novinci po vsej Francoski.

Se jasneje je to v Flamcih. Jedva je temu nekoliko let, kar se je pričela zopet gibati flamska narodnost, o kateri se prej po stoletja ni čulo, in kakih uspehov si je stekla v kratki dobi! Teh uspehov se še njih voditelji sami niso nadejali. To se n. pr. l. 1885. vodji Flamcev, Coremansu v Antverpnu še sanjalo ni, in kar je on tedaj proglašal za nemožno, zgodilo se je že!

V obče je bilo pa to od Virchowa, kar je govoril, lepo, da je to rekel baš v Budimpešti. Tu vladata še največje samoljubje in samoobramba, kakor da bi se vse pomadjarilo, ker se piše nekoliko židov namesto Schwarz: Fekete in namesto: Hirschel: Szawady. Nemadjarški narodi na Ogerskem res dremajo, in dobro bi baš bilo, da bi se vzdramili vsled močnega pritiska!

Obratno pa madjarški narod propada in gine, kar nas poučuje vsako ljudsko štetje, ter prodaja hčere svoje — zlasti Szekeli na Sedmogradskem — radi bēde sramoti celó v Azijo in južno Ameriko (v Buenos-Ayres). Tu bi bilo bolj zaslužno, delati za narodov obstanek, nego je ono madjarško kulturno društvo s svojimi dvojezičnimi šolami in madjarškimi novinami. Ker tega dobrega, marljivega in zdravega naroda, kakor so Sekeli, je v istini škoda, da se tako uničuje.

Toda tu velja stara in dobra prislovica: Quem Deus perdere vult, prius dementat (kogar Bog hoče uničiti, tega oslepi). Vspehi madjarizacije

so takó površni in dragi, kakor krščevanje židov. Angleška misijonarska družba (Christianity among Jews-promoting society) izdá pomerno 20.000 gld. na jednega žida, da bi se pustil krstiti, in vsak zopet odpade. Obratno lahko rečemo: Vsi ti Feketi in Szawadyji bili bi zopet dobri Nemci, in če treba, antisemiti, da bi to le neslo.

Ne mislimo, da bi Virchowe besede spreobrnile mnogo ljudi, ker je to vselej stvar bodočnosti, in ideje se doslej niso še razširjale s paro. Vsak razumnik vé, da bi se pametni in pošteni ljudje že sporazumeli, ko bi imeli večino, in da temu nasprotujejo samo politiki od posla v svoji nestrpnosti in prenapetosti. S.

Iz Hrvatske.

(Izviren dopis.)

Ko sem v svojih dopisih o hrvatskih železnicah razjasnil, v katero svrhu se sploh zidajo pri nas železnice, in da jim ni glavna namera povzdigniti našo trgovino, vzdignile so se bile proti takemu tolmačenju „Narodne Novine“. Moje trditve se niso dale pobiti, nego stojé še dandanes, a kar se tiče naše trgovine, razjašnjujejo zopet najbolje posvetovanja posebnega zastopništva kr. ogerskih državnih železnic predzadnji teden na poklic ministra Barossa, ki želi, da se tudi to leto izdajo potrebne odredbe, kako bi se obvarovali madjarški interesi v trgovini z žitom. V tem zastopništvu ni bilo nobenega Hrvata, ki bi bil branil interese hrvatskih trgovcev, nego se je razpravljalo le o tem, kako bi se pomagalo madjarški trgovini, posebno v Budimpešti in na Reki. V to svrhu so že pripravljena skladišča za več nego 300.000 met. stotov žita ter pomnoženo število železniških vozov za 4458, in do konca leta jih mislijo omisliti še kakih 400.

Vsi ti vozovi so tako narejeni, da se bode žito moglo voziti kar nasipano v njih mesto v vrečah ter se iz Budimpešte lahko razpošiljalo tudi čez mejo v domačih vozech po celi vlakovi.

LISTEK.

V štirinajstem bataljonu.

Obrazek iz vojne. Češki spisal Bohumil Brodský. Poslovenil Trbojski. (Dalja.)

„Nadporočnika Bárto so vjeli sovražniki in odnesli“, naznanil je stotnik Viljem polkovniku. „Razven njega se vendar ni posrečilo sovražniku vjeti nikogar. Na naši strani je 9 mrtvih in 13 težko ranjenih. Tudi sovražnik ima veliko škode. Na bojišči leži sedem mrtvih, a ranjence so odnesli. Pošta je rešena in ž njo tudi dama, ki je bila v spremstvu. Tu je!“

Opiraje se na ramena poročnika Hajskega se je bližala Elza. Bila je res rešena od stotnije, ki je bila poslana Bárta na pomoč. Vendar je bila utrujena in prestrašena, ko je videla tako grozne dogodke, da ni mogla hoditi sama. Zato je stopal stotnik počasi z bojišča; poznal je namreč hčer polkovnikovo. Poslal je poročnika k nji z njegovim oddelkom, sam pa šel nekoliko hitreje naprej.

Zagledavši polkovnik bližajočo se deklico, je vskliknil in ne zmené se, da je prisotna vsa vojska, hitel je k svoji hčeri:

„Moj Bog, dete Elza, kako da prideš sém?“ Vzel jo je v naročje, kakor bi se bal, da bi je ne dosegla kaka nesreča.

„Ti si bila pri napadeni pošti?“ vprašal je v skrbi, ko mu ni odgovorila hči vsa iznenadena. Pokimala je z glavo.

„Dete drago, kaj bi te moglo zadeti! Vsa se treseš. Pojdi v moj stan. Ali si ranjena?“

„Ne, oče, ali slaba. Saj je vendar Karol vjet, a morda celó mrtev.“

Solze so se ji zabliščale v očeh pri teh besedah.

„Ne plakaj, osvobodimo ga. Pojdi le z menoj, moraš se oddahniti. Mogla bi umreti in tako težko plačati svojo srčnost.“

Hitro je dal nekoliko ukazov in prosil majorja Dobřenského, da bi uredil v taboru, kar treba, Elzo je odvedel v svoj stan. Sedla je in vzdihnila globoko. Skrbno je gledal na njo oče. Nesrečno dete, kaj si je upalo! Kako lahko bi bila izgubljena. Če tudi ni bil sam prisoten, vedeti je moral vendar, kako nevaren je bil boj. In v njem je bila ona brez obrambe, brez orožja. Zmračilo se mu je pred očmi, ko je pomislil, da bi lahko plačala srčnost s smrtjo.

Vilil ji je v čašo vina, da bi se pokrepčala. Takoj se je začutila boljše. Bledo lice je nekoliko zarudelo.

„Sedaj mi vendar povej, kako si upala priti v ta divji kraj ne poročivši mi o tem? Zakaj mi nisi pisala? Poslal bi ti oddelek vojne naproti!“

„Ne srdi se, dragi oče. Bala sem se, da bi mi tega ne dovolil. A doma mi je bilo tako težko in tesno, da nisem mogla več prestajati. Sklenila sem iti za teboj. Na cesti sem slišala žalostno novico, da je padlo že mnogo vojakov. Bala sem se, da te več ne vidim. Kakor hitro sem zvedela v glavnem taboru, kje je tvoj bataljon, prosila sem generala Hartmana, da bi mi povedal, kako bi prišla k tebi. Ni me hotel izpustiti; ko vendar nisem nehala prositi, dovolil mi je in dal spremstvo na pot. Ne veš, kako sem bila vesela, ko mi je neki vojak pokazal z dalja hrib, kjer si bil ti. Ali prišli so ustajniki. Nekdo me je vrgel s konja in odnesel. Ali v tem je prihitel Bárta in me rešil. Ubožec Karol mora sam trpeti za to. Videla sem, da je padel na zemljo. Dalje ne vem o njem ničesa. Morda je mrtev in to radi mene. O, zakaj sem bila rojena!“

Zakrila je obraz z rokama in zaplakala gorko pri spominu na svojega ljubljenega ženina. Polkovnik ji je hotel reči nekaj, a ni mogel. Žalost ljubljene hčere ga je presunila zeló. Kakor je bil neizprosno, železen vojak, tako je bil dobrušen in ljubeznjiv oče.

„Pa saj mi je stotnik poročil, da je Bárta

Ker je pa podonavsko-parobrodarsko društvo znižalo cene za izvoz žita po Donavi na Nemško mesto skoz Reko tako, da bi bil prevoz robe po Donavi, pa potem skoz Nemško v London ceneje od met. stota za 20 kr. a v Amsterdam za 40 kr. itd. sklenili so na tem sestanku, da se mora izposlovati cenejša vožnja skozi Reko, da se namreč zniža cena vožnje od sedanjih 98 $\frac{1}{2}$ kr. od metr. stota na 72 $\frac{1}{2}$ kr. Da se bode ta želja spolnila madjarskim trgovcem, prepričani smo popolnoma ter jim tudi nismo zavistni radi tega, ali vsakemu Hrvat mora se žal storiti, ko vidi, da se za napredek njegove trgovine nobeden ne zavzame in da država, ki skrbi tako lepo za ogerske trgovce, za hrvatske nič ne stori. Dokazovati vse to s posebnimi primeri bilo bi nepotrebno, ker je že tolikokrat vse to razjašnjeno v hrvatskem časopisu, katero je ostalo še do zdaj neodvisno od vlade. Ali že samo sledeče številke dokazujejo, kakšno krivico trpé hrvatski trgovci. Iz Budimpešte se plača na Reko od metr. stota tarife 98 $\frac{1}{10}$ kr., ali po novem ceniku 72 $\frac{1}{2}$ kr., iz Zagreba pa za pot, ki je za polovico kračji, mora se plačati od metr. stota 108 kr. Od drv, ki se vozijo iz Marmaroških šum se plača do Reke 9 kr. od 100 kilom., a iz hrvatskih šum 20 kr. In ko so se naši trgovci z lesom letošnjo spomlad potožili ministru Kallayu, da prevelika produkcija lesa iz Bosne ovira trgovino njihovo, odgovoril jim je tako nepristojno, da se niso upali dalje niti črhnuti. Ko bi bil minister tako odgovoril madjarskim trgovcem, upotrebili bi Madjari vsa sredstva, da takšnega moža odstranijo, a njegovo ravnanje nasproti Hrvatom pa mu pripisujejo kot zaslugo.

Vrh tega pa vsiljujejo Madjari čedalje bolj svoj madjarski jezik po naših železnicah, tako da zdaj že ne more biti niti najnižji sluga v službo sprejet, ako ne zna madjarski. Vreduje se vse v madjarskem jeziku, pa so stranke večkrat v velikih neprilikah, ker se ne morejo sporazumeti z uradniki. Kaj to ne zavstavlja naše trgovine? Kolikokrat se je že hrvatski narod radi tega potožil na saboru, v trgovinske komori, na mnogih skupščinah, ali vse je zastoj. Vključ jasnejši postavi vrši se le volja madjarskega ministra. Pri takih okoliščinah ni misliti pri nas na pravi razvitek trgovine, kajti zastopništva, ki se shajajo v Budimpešti, mislijo le na Oggersko v ožjem smislu, a na ostale zemlje le toliko, kolikor jih morejo rabiti v svoje svrhe. Pravičnosti tu nima, če tudi imamo ugovore in postave, ki so žali Bog le na papirju, ali v istini se pa ne držé. A oni, ki bi morali paziti, da se postave izpolnjujejo, molče in so zadovoljni, da morejo mirno svoje misije izvajati, pa pri tem še mislijo, da vladajo pri nas popolnoma vredenju odnošaji; ali narod sodi drugače, posebno pa trgovci, ki čutijo tako ljubeznjivo politiko najbolje ter si ne morejo obetati od nje nobene koristi. Predstavke naših trgovinskih in obrtnih komor svedočijo najbolje, kako žalostni so naši trgovinski odnošaji, in da bi se skupna vlada ogerska morala ozirati z istim interesom na koristi kraljevine Hrvatske kakor Oggerske, ako hoče veljati v istini kot zajedniška vlada vseh dežel krone ogerske, ne pa samo kraljevine Oggerske. Madjarski šovinizem

vjet: In če je vjet, ni mrtev, živi, in lahko ga osvobodimo. Počakaj, da pokličem stotnika."

Vesel je bil, da mu je padla v glavo misel, ki bi pomirila hčer. Zapovedal je straži, naj v njegovem imenu pokliče stotnika Viljema na razgovor. Ta je prišel takoj.

"Gospod stotnik, rekli ste mi, da je nadporočnik Bárta vjet. Ali veste to gotovo?"

"Gotovo, gospod polkovnik. Vojaki njegovega oddelka morejo tudi to potrditi. Padel je na zemljo, a ni bil ranjen. Pa ga je vzel neki sovražnik na naročje in ga odnesel. Prepovedal sem streljati v to stran, da bi ne bil on zadet."

"No vidiš, drago dete, da sem govoril resnico. Zahvalim vas, gospod stotnik, za to poročilo. Ako je nadporočnik živ, moramo ga osvoboditi. To je naša dolžnost. Kje mislite, da je?"

"Brez dvojbe med tolpo Mila Petroviča. Zahtevali bodo zanj nagrado, ker je častnik. Ko bi bil navaden vojak, ubili bi ga."

"Dobro. Moramo storiti naglo vse potrebne korake, da ga osvobodimo. Skličite častniški zbor. Pisal bodem tudi vrhovnemu poveljništvu za pomoč, če tudi mislim, da mi bodo poslali pomoči že na večerajšnje moje poročilo. Mogli bomo popolno uničiti krutega sovražnika." (Dalje sledi.)

pa rodi preveliko koristoljublje in le-to ubija čut pravičnosti do ostalih narodov v tej državi; kar pa ne vodi k dobremu svršetku.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. julija.

Notranje dežele.

Cesar in češka akademija. "Hlas Naroda" piše, da je cesar rekel neimenovanemu, pač pa dobro znanemu ustanovitelju češke akademije, ki je bil pri njem v avdienci: "No, zdaj pa začnite delati. Pokažite, da je bilo potreba češkemu narodu takega zavoda."

Deželnozbornske volitve. Kakor poročajo nekateri češki listi, pristopili bodo vsi izvoljeni kandidati kmečke stranke na Moravskem v staročeški klub, le v Trebiču proti vitezu Mezniku izvoljeni poslanec Pospíšil je pravi Mladoček. "Moravská Orlice" piše, da imajo Nemci na Moravskem 51 mandatov, torej večino v deželnem zboru brez srednje stranke. Da so propali trije češki kandidati, krivi so v prvi vrsti Mladočehi. Imenovani list dalje naštevá sredstva, s katerimi so Nemci zmagali v nekaterih okrajih. Tako je v Gostopeči (Auspitz) l. 1884 češki kandidat zmagal s 123 glasovi večine, a zdaj je propal, ker je okrajni glavar Kaller iz samih Nemcev sestavil volilno komisijo. Sicer so se češki volilci vrlo držali. Takozvana moravska srednja stranka bode vjela 8 mandatov, a bode v deželnem zboru brez vpliva, ker bodo liberalci sami z jednim glasom imeli večino. Chlumecký in Promber znata pa tudi neznančno večino dobro porabiti. Posebno po mestih so odločevali židje, katerih nas Bog váruj in zdrava politika.

Vnanje države.

Srbija. Iz Belega Grada se poroča: "Zapreke ob avstrijsko-srbski meji vedno rastejo. Tavšinović ne pojde v Budimpešto, ker se še ni sestavila živinozdravniška komisija. Srbska vlada bajé méni, da ni več mogoče pričakovati avstrijsko-srbske sprave in da bo srbska vlada primorana v teku petih ali šestih dni popolnoma zapreti mejo."

Italija. Naredbe, katere namerava italijanska vlada proti mestu Rimu, videti so za vlado samo osodepolne. "N. Fr. Pr." se poroča 2. dné t. m. iz Rima: "Društvo za pospeševanje gospodarstvenih rimskih interesov je imelo sejo večeraj po noči, v kateri naj bi se bilo obravnavalo o predlogu, katerega je podala vlada. Predsednik je bil vojvoda Sermoneta, zmerni liberalni aristokrat in sin onega jednako nazivljenega rimskega mestnega plemenitaša, ki je bil prinesel meseca oktobra 1870. leta kralju Viktorju Emanuelu izid rimskega plebiscita. Vojvoda je pozdravil navzoče z jako ostrim nagovorom, v katerem je obsojal državno vlado zaradi njenega zahtevanja, katero bi uničilo javno, upravnim potom zajamčeno prostost. Ministerski predsednik — rekel je nadalje govornik — ne pozná pravega položaja, ako pravi, da plačujejo Rimljani manjše davke državi in občini, kakor prebivalci drugih mest. Baš narobe bi bil moral reči. V nobenem slučaju pa ne bode mirno odobrilo mesto Rim vladnih načrtov, kateri bi utegnili uničevati njegove prostosti. Predlogova določba, vsled katere si prisvaja država pravico, nalogati mestu rimskemu javna bremena s kraljevo naredbo, ne ugovarja le državni upravi, temveč tudi pogojem, pod katerimi je glasovalo rimsko občinstvo, da se pridruži vladi Viktorja Emanuela. Ko bi se utegnili uvesti ona določba, postavili bi se proti nji vsi Rimci, kakor jeden mož. Gorje pa, ko bi si stala nekega dné nasproti Italija in Rim." — Te besede so gotovo hudo zadele Crispia in njegove pristaše.

Francija. Kakor se je že poročalo, imela je Francija mnogo opraviti zaradi nemirnih afriških sosedov. Najnovejša poročila pa zagotavljajo, da so imele francoske čete ob Senegalu najboljši uspeh, ker je že skoro povsod mir. — Francija kar ne more pozabiti nemško-angleške pogodbe. Iz Pariza se poroča: "Govori se, da so v noti gledé na sansiborsko vprašanje jako zivita in zasukana pojasnila, ki jih je težko sprejeti. Jedno pa je gotovo, namreč pravica Francije. S pogodbo 1862. leta je prevzela Francija nalogo, braniti nezavisnost sansibarsko in jo je do zdaj tudi izpolnjevala; zato ima pa tudi pravico, zahtevati, da tudi Anglija to stori. Francija mora dovoliti, da prevzame Anglija pokroviteljstvo nad Sansibarijem, sicer se to ne more zgoditi, če tudi sam sultan sansibarski v to privoli. Francija se zato lahko pritoži, da se je Anglija sporazumela z ozirom na Sansibar, ne da bi bila o tem francosko vlado povprašala. Vsak korak, ki ga stori v tem oziru angleška država brez dovoljenja Francije, mora se smatrati za prestopok starih pogodb s Francijo."

Nemčija. Nemški politični krogi trdijo, da se je nameraval pri nemško-angleški pogodbi pred vsem utrditi splošni evropski mir, kar ste tudi z Nemčijo zavezni državi radovoljno priznali. Avstrijsko in italijansko častništvo je javno odobravalo nemško-angleško sporazumenje in zagotavljalo, da je imenovana pogodba izvrsten porok za evropski mir. Brez ozira na pridobitev helgolandskega otoka in mnogih političskih posledic je imenovano sporazumenje prevelike važnosti za nemško državo posebno gledé na naselbinska podjetja. Zdaj še-le je prišel

ugoden trenotek za plodonosno delovanje nemške podjetnosti, kajti zdaj se bodo začele lepo razvijati afriške naselbine. — Nemško-angleško sporazumenje je bilo podpisano 1. dné t. m.

Anglija. Salisbury je opomnil v górenji zbornici, da bodo Nemci gotovo vse storili, kar bo moglo bolj zadovoljiti Helgolandece gledé na nemško-angleško sporazumenje. Imenovana pogodba bo v kratkem času podpisana in potem jo bodo predložili s postavnim načrtom državnemu zboru. — V najnovejšem času je objavila tudi "Times" članek, v katerem presoja Bismarckova dela. Ta list piše mej drugim: "Dolgo in vspešno delovanje ni prineslo knezu Bismarcku izkušnje, katere imajo državniki v onih deželah, kjer kralj gospoduje, a ne vlada. Ni se mu ponudila priložnost, da bi se bil navadil živeti kot velik zasebni državljan. Ko je prišel zdaj do te uloge, po več kakor petindvajsetih letih svoje največje moči, kaže, da dosežejo tudi možje presežnih zmožnosti popolnost le z vajo. Priznati moramo, da je knežev obnašanje po njegovi ostavki njegovim občudovalcem nekako oči odprlo. Njegovi govori, njegova muenja in obnašanje njegovo ne nadkriljujejo drugih navadnih ljudi, kakor se je pričakovalo. In res, bili so državniki mnogo manjše merodajnosti in slabših vspehov, in vendar so pokazali po izstopu iz državne službe večjo prednost in čast. Lahko bi bil ostal v Berlinu, občeval s politiki in vplival, kar bi bil moral vsekako storiti kot krepek mož s tolikimi izkušnjami. Ali pa naj bi bil popolnoma pretgal vezi s krogi, v katerih je živel, in živel nadalje kol zasebni politik. Toda ni tega ni onega ni storil. Od javnega življenja je preveč ločen in s politiko je le toliko v zvezi, da se vidi, kako so ga potisnili na stran."

Izvirni dopisi.

Od nekod, 1. julija. Mnogi delodajalci so sprevideali, da imajo nekateri delavci primerno nizko plačo, zato so jim jo zvišali. Tudi visoka vlada skrbi po svoji moči za nižje stanove. Med mučeniki sedanjega časa pa so pisarji ali diurnisti v javnih uradih; od teh zahtevajo veliko zmožnosti, lepo življenje, čedno obleko itd. Toda ubogi pisarji pogrešajo podpore, ker tudi okrajnih bolniških blagajnic ne morejo biti udje. Če tak diurnist zbolí, pomaga naj si sam, preživi rodovino itd., češ, saj je dobival svojo plačo, naj bi si bil prihranil, da mu ni treba trpeti pomanjkanja. Od pičle plače pa si vendar nihče ne more prihraniti, in če bi živel z rodovino samo ob kruhu in vodi.

Naj bi torej gg. predstojniki usmilili se tudi diurnistov. Že pred 40 leti so dobivali po 1 gld. plače na dan, in to je še vedno tako ostalo, akoravno se je vse podražilo. Kdor hoče ostati zdrav, delaven in pošten, mora delati dolgove, in tako trpi njegov ugled. Naj bi ne bil ta glas brezvspešen!

Iz Gorice, 2. julija.*) Godí se v novejših časih, saj v Gorici, da ustanavljajo bukvarne, tiskarne in prodajalne papirnega in pisavnega blaga ljudje, ki večkrat niti pojma nimajo o teh strokah; kajti niso se bavili z njimi. Primorani so taki postavljati v svoje prodajalnice tuje moči, ki niso vselej zanesljive. Tako poznamo v Gorici bukvarje, tiskarje in prodajalce papirnega in pisalnega blaga, kateri so v dotičnih strokah več ali manj nespretni. Ali je pa tiskanje in prodajanje knjig itd. v trgovskem pomenu tako lahka reč? Ménim, da treba tudi v tem nekaj let izkušnje, da n. pr. pozna prodajalec najboljše vire, od kod jemati cenejše in najboljše blago ter mahom razumeti naročila. Znano je, da baš nekateri prileteli hoté kar čez noč obogateti. Gotovo je torej, da tako napake mora plačati kupujoče občinstvo, ker je prisiljen takov prodajalec, da popravi saj nekoliko nedostatke, prodajati dražje in slabejše blago po isti ceni.

V časih, kakor so današnji, v katerih se rabi toliko papirja in pisalnega blaga, mora nam biti važno, da smo prepričani, ali dobivamo kje dobro blago in primeroma po ceni.

Zato nas je razveselila vèst, da otvori veliko prodajalnico papirnega blaga itd. v Gorici (v Gosposkih ulicah št. 12) dné 1. avgustu g. Mihael Gasser, mož, katerega poznamo že dolgo let po spretnosti, po dobrem vedenju, zmernosti in dostojnem verskem in národnem prepričanju.

Smemo ga toplo priporočiti čé. gg. duhovnikom, županom in drugim na Goriškem.

Izdál je g. Gasser slovensko naznanilo, in upati je, da bomo mi goriški Slovenci imeli odslé večjo tako prodajalnico.

Iz Mengša, 1. julija. Da se je praznik sv. Alojzija tudi letos kolikor mogoče slovesno praznoval,

*) Ta dopis smo objavili "bona fide", da g. dopisniku nismo ali na led. Sicer pa sprejememo stvarno pojasnilo.

napravilo je tukajšnje učiteljstvo s šolsko mladino izlet v bližnjo in prijazno cerkveno grobeljsko, posvečeno sv. Mohorju in Fortunatu. Ondi je bila sv. maša, katero je bral častiti gosp. katehet Leop. Zaletel. Sv. maše vdeležila se je tudi šolska mladež s svojo zastavo in svojim gospodom šolskim voditeljem. Pri sv. maši peli so šolski otroci s spremljevanjem orgelj. Te orglje kupil je in dal postaviti pred mesecem dni za grobeljsko cerkev velezaslužni in skrbni cerkveni ključar gosp. Peter Majdič. posestnik umetalnih mlinov.

Na prijazno povabilo gosp. Majdiča in njegove gospe soproge podali so se po sv. maši šolski otroci pod svojo zastavo v spremstvu učiteljev in gospoda kateheta med prijaznim potrkavanjem grobeljskih zvonov v Zg. Jarše. Pripravljenih je bilo v lepem vrtu že sedežev za vse šolske otroke. Nad 250 glav broječa šolska mladina posedla je odmenjene prostore, potem pa je Majdičeva gospa pogostila vse otroke s kruhom, povitico, mesom in vinom. Srčna radost brala se je vsakemu na obrazu in le prehitro minule so vesele ure, ki smo jih ondaj preživeli, kajti poldne se je bližalo in treba je bilo odrediti proti domu.

Izpevši še nekaj domoljubnih pesmic in zahvalivši se za prijazno gostoljubnost, odpravili smo se na pot proti Mengšu, okrašeni z lepodišečimi vrticami, kojih se je razdelilo na stotine.

Pred šolsko hišo razšli smo se veseli vsak na svoj dom z gorečo željo, da bi dobri Bog blagima šolskima dobrotnikoma obilno povrnil to dobroto in prijaznost, in v prijetni zavesti, da ostane ta praznik šolski mladini v hvaležnem spominu še v poznih letih.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je daroval gasilnemu društvu v Vidmu na Štajerskem 80 gld.

(Deželnozborske volitve na Štajerskem.) Včeraj so štajerski veleposestniki volili 12 svojih zastopnikov v deželnem zboru. Volilcev je 208, oddani so bili 104 glasovi. Izvoljeni so: Grof Wurmbrand, Edmund grof Attems, Francišek grof Attems, dr. Bayer, baron Berg, baron Hackelberg, grof Kottulinsky, baron Moscon, grof Lamberg, baron Meier-Mellnhof, dr. baron Störck, grof Stubenberg.

(Potovanje presvetle cesarice.) Kakor poročajo dunajski listi, nastopila bode presvetla cesarica koncem avgusta daljše potovanje, obiskala obrežja nizozemsko, francosko, špansko, afriško, ter se vrnila na otok Krf, kjer ima krasno vilo. Potovanje bode trajalo štiri mesece na neki angleški ladiji.

(„Glasbena Matica.“) Na glasbeni šoli se bodo vršili javni izpiti dne 8., 9. in 10. julija ob 1/2 6. uri zvečer. Povabljeni so uljudno vsi društveni člani.

(Čitalniški pevski odbor) naznanja, da iz vsopreda pevske veselice v nedeljo dne 6. t. m. odpadete 5. in 9. točka, ker je g. Noll odpovedal sodelovanje. Druge točke ostanejo, kakor je bilo včeraj objavljeno.

(Imenovanja in premembe.) Premeščeni so: Okr. sodniki Laci Wurmbrand iz Lošinja v Poreč, pl. Czermak iz Buzeta v Červinjan, pl. Kuhačević iz Novigrada v Lošin in Henrik Diminich iz Boveca v Kormin. Imenovani so za sodnike: Pristav v Trziču Silvanus Gandusio za Buzet, pristav v Tolminu Gabrijelčič za Novigrad, pristav v Kopru Marcolini za Piran in pristav pri okrožnem sodišču v Gorici Fr. Dukić za Bovec. Dalje so imenovani na Kranjskem začasni okrajni komisarij Karol Deperis, Viktor Parma in Štefan Lapajne za definitivne, vladna koncipista Ivan Tekalčič in Josip Pollack za začasna okrajna komisarja, začasni vladni koncipist V. Haas in konceptni praktikantje dr. Heinz, Alfons Pirc in pl. Fladung za definitivne vladne koncipiste, vladna konceptna praktikanta Oton Detela in grof Attems za začasna vladna koncipista. Vladni koncipist Egon baron Winkler je imenovan za zaasnega okr. komisarja.

(Za kranjske slepce.) Pri ustanovi barona Karola Flödnigg-a za slepe in pri ilirski ustanovi za slepe na Kranjskem je za šolsko leto 1890/91 v odgojilnici za slepe v Lincu praznih več mest. — Za te ustanove smejo prositi na Kranjskem rojeni ubogi, brezpomorni slepi otroci, posebno sirote, obojega spola, ki so sicer popolnoma izobražljivi, ter so najmanj sedem in ne več kot 12 let stari. — Otroci, katerim se podeli ustanovna mesta, morajo seboj

prinesti po jedno nedeljsko obleko in dve navadni obleki, po 3 pare čevljev, 6 srajc, 3 pare spodnjih hlač, 6 parov nogavic in 6 žepnih robcev; pripeljati se morajo ti otroci v Ljubljano, odkoder se na ustanovne troške spremijo v odgojilnico v Lincu. — Stariši ali njih váruhi, ki hočejo za svoje otroke ali varovance prositi za jedno ali drugo ustanovno mesto, morajo svoje prošnje, katerim naj priloži krstni list, spričevalo o stavljenih kôzah in ubožni list, potem zdravnikovo spričevalo o zdravju dotičnih otrok in njih izobražljivosti, le-sém podatki po zadevnem c. kr. okrajnem glavarstvu (v Ljubljani po mestnem magistratu) do 31. julija t. l. e. kr. deželni vladni za Kranjsko.

(Toča.) ki je bila dne 23. junija po Spodnjem Štajerskem, je v Mariboru pobila 25.665 šip.

(Na mariborski gimnaziji) bodo pričetkom prihodnjega šolskega leta odprli slovensko vsoporednico za drugi razred.

(Na celjski gimnaziji) je petnajst osmošolcev delalo zrelostne izpite; dva sta jih naredila z odliko, osem s prvim redom, ostali jih bodo ponavljali.

(Občinske volitve v Pazinu) so se izvršile sijajno za hrvatsko stranko. V III. razredu je volilo 519 volilcev, in v II. razredu 362 volilcev soglasno narodne kandidate. Izid v I. razredu, ki je volil včeraj, ni še znan, a gotovo je zmaga narodna stranka. Ta zmaga v prvi isterski občini je pomenljiva. Še pred petimi leti je glasilo italijansko pisalo, da je Pazin „una cittadella inespugnabile“, — in danes so Lahoni popolnoma pod klopjo.

(Avstro-ogerski Lloyd.) Pred leti že smo obširno opisali raka, ki razjeda upravo avstro-ogerskega Lloydja v Trstu. Pozneje smo čitali v raznih listih ostre kritike o gospodarstvu pri velevažnem podjetju. In ko bi bilo tudi mnogo pretirano, vendar ima vlada še vedno povoda dovolj, da z metlo poseže v Augijev hlev. Vodstvo Lloydovo samo je spoznalo potrebo, da se zagovarja pri ministerstvu za vnanje stvari. Izročilo mu je namreč spomenico po svojem predsedniku baronu Morpurgu. Zagovarja se med drugim, da ima „mešane ladije“, t. j. ladije za prevažanje blaga in ljudi vkupe, ter pravi, da so njegove pogodbe in tržišča taka, da mora imeti mešane ladije, ako hoče prosperovati. Nasproti očitanju, da ladije vozijo počasi, odgovarja vodstvo, da so ladije sicer hitrejše, nego vozijo po pogodbi, da pa je vlada l. 1878. sama odsvetovala hitrejšo vožnjo zaradi troškov. L. 1876. je imel Lloyd 65 ladij v vrednosti 12-04 milijona, koncem l. 1888. pa 79 ladij v vrednosti 16-9 milijona. Od l. 1882. do l. 1886. so zgradili in kupili 14 parnikov za 9 milijonov gld. Dalje pravi spomenica, da je bil l. 1876. arzenal vreden 4,500.000 gld., a sedaj le 3 milijone, torej poldrugi milijon manj. Čudno, da vodstvo ni redno odpisavalo vrednosti. Kar pa zveste avstrijske domoljube najbolj peče, je izključno italijanski duh, ki vlada pri tem zavodu. Ako država podpira to imenitno podjetje, naj bi se tudi uprava preustrojila v čisto avstrijskem smislu.

(Avstrijska in črnogorska sodišča.) Avstrijska vlada je pretrgala s Črnogoro zvezo, ki je veljala doslej z ozirom na obestransko priznanje sodniških razsodb, ker črnogorsko sodišče ni hotelo priznati razsodbe nekega avstrijskega sodišča.

(Razpisane) so učiteljske službe: Nadučiteljska služba v Šmarjeti, drugi mesti v Čatežu in na Studencu pri Raki.

Raznoterosti.

— Požrtvovalna ljubezen do mladicev. Neki nemški list piše: Ni še dolgo temu, ko je vdarila strela v neki skedenj v okraju Teltov. Na vrhu tega poslopja je bilo štorčljino gnezdo že več let. Ogenj je hitro segal dalje in kmalu so jeli ognjeni jeziki segati tudi po gnezdu. Stara štorčlja bi se bila lahko pravočasno rešila, a ni se mogla ločiti od drobnega zaroda, ki se je tako proseče oglašal. Da bi ga zabranila pred grabežljivim požarom, razgrnila je perotnice čeznj. Toda kmalu je objel nesrečno mater plamen, v katerem je poginila s svojim zarodom vred. Čez nekaj časa se je vrnil on in je krožil več ur okoli pogorišča.

— Iz Galicije in Bukovine. V Galiciji znaša število židovskega prebivalstva 11-52 odstotkov, v Bukovini pa 11-79 odstotkov. Kakor poroča statistika, bilo je 1881. leta med 673 gališkimi sleparji 323 židov ali 48-00 odstotkov, med 59 bukovinskimi pa 34 židov ali 57-63 odstotkov. Med 69 gališkimi bankeroti je bilo 63 židov, to je, 91-30 odstotkov, in med 14 bukovinskimi so bili vsi židovski, torej celih 100 odstotkov.

— 700.000 rezervistov bode sklicala nemška vlada do meseca aprila 1891. leta k štirinajst dnevnim vajam.

— Štiristo gobovih ljudij obojega spola vsake starosti je sedaj v Carjigradu. Največ teh bolnikov je židov; bolezen je nastala zaradi nesnage po ulicah, kjer živi večinoma revno prebivalstvo. Drugi vzrok bolezni je pa tudi njih hrana. Močno oljuata jedila in v soli zakuhano meso in ribe gotovo nezdravo vpliva na kri.

— Metuzalemi. Neki grški list piše: Znano je, da živé ljudje po otocih mnogo dlje, kakor kje drugje. To potrjujejo prebivalci otoka Amorgosa v Cikladih. Imenovani otočani ne umró navadno pred sto leti. Redek je tam pogreb kakega mladeniča ali otroka. Kakor se vedó spominjati najstarejši ljudje, ni bilo na tem otoku še nikoli kake kužne bolezni. Med temi otočani živita dva sárčka, ki sta še toliko pri moči, da utegneta čakati po 150 let. Prvi se kliče G. Phosteris, ima 139 let in dela vkljub visoki starosti še vedno prav vspešno. Najrajši opravlja vrtna dela, zajemlje vodo iz vodnjaka in je še za vsako primerno delo. Drugi Metuzalem se imenuje M. Chiotinis, ima 125 let in pase čede ovac po tamošnjih pašnikih. Potem je bila najstarejša 110 let stara Metuzalemka, ki je umrla pred kratkim. Ta žena, Marija Gabella po imenu, slišala je in videla dobro do zadnjega dne. Pogreba te Metuzalemke sta se vdeležila tudi oba zgoraj imenovana Metuzalema.

— Iz Amerike. Kakor se poroča iz New-Yorka, pogorela je v Montrealu velika papirna tovarna. V plamenu je našlo smrt petnajst ljudi in čez 60 jih je več ali manj telesno poškodovanih. Vrh tega pogrešajo 100 oseb, katere so brčkone tudi zgorele. — V Hoboknu se je sesul čez Hudson pteči se most. Izmed v vodo padlih utonilo jih je pet. — V Elpasu v Teksasu so napali 18. junija Indijani kravje pastirje. Vnel se je strašen boj. Pastirji so se junaško branili in pobili mnogo Indijancev. Konečno so bili vendar pastirji premagani. Kdor ni izdahnul duše v obupnem boju, vlekli so ga seboj in strahovito mučili. — V Otavi (Kanada) je udarila strela v smodniško skladišče. Vsa tovarna in 50 bližnjih hiš raznesla je orjaška sila. Izmed stražnikov skladišča se ni nikdo rešil. — V Dakoti se je utrgal oblak, valovje je odneslo pet ljudi. — V Montevideu je zdrnil vagon s tramvajskega obmorskega tiru in se zvrnil v morje. Izmed 40 oseb se jih je rešilo le 5, vsi ostali so utonili.

— Kozaška ježa. Ruski kozaški častnik Peškov, ki je prejahal Sibirijo od Vladivostoka do Urala, in naprej rusko državo do Peterburga, namerava, kakor poročajo listi, nadaljevati svoje popotovanje še po zapadni Evropi, obiskati Berlin in Haag. Tu bodo izpolnjene njegove želje, da je prepotoval na konji veliko daljavo od Tihega notri do Atlantskega morja. Nazaj na Rusko se bode vrnil čez Pariz, kjer ga bodo Parižani gotovo jako počastili. Vrnivši se v Peterburg, bode prodal svojega lahkonogega konja princeu Oldenburškemu za 50.000 rubljev.

— Stanleyjeva knjiga „V najtemnejši Afriki“ je ravnokar prišla na svitlo. V knjigi je natisneno večinoma to, kar je že omenjal v branji ali govorih svojih.

— Najdena katakomba. Iz Kerča na polotoku Krimu se poroča, da so našli štirinajst čevljev globoko pod zemljo bram, ki ima tri oddelke. Vse stene so okrašene z „al fresco“-slilikami, katere predstavljajo bogove iz grškega starega veka. Posebno znamenit je napis, katerega so našli notri v grškem jeziku, in sicer kakor pöje Homer. Ta napis se glasi: „To svetišče je sezidal Sorak, ki ni nikoli v svojem življenju oskrnil človeških kostij, in vsled tega rotí vse ljudi, da se tudi oni ne dotikajo človeških kostij. Ko bi ga ljudje ne poslušali, poslali bi bogovi hudobnim ljudem zaslužen kazen.“ Jezik napisa je jako podoben Homerjevi grščini, vsled česar je opravičena trditev, da je zgoraj omenjena katakomba sezidana že za časa Homerja.

— Splošne javne bolnišnice v Avstriji. V začetku leta 1889. je bilo v naši državi 179 javnih bolnišnic z 21.998 posteljami. V teku omenjenega leta se je pomnožilo število bolnišnic za 4 in število postelj za 1656. V začetku leta 1890. je bilo torej 183 bolnišnic in 23.654 postelj. Največ postelj ima splošna bolnišnica na Dunaji, namreč 2000, za to pa bolnišnica v Trstu s 1225 posteljami, v Pragi z 977, Radolfova bolnišnica na Dunaji z 860, splošna bolnišnica v Građci s 700, deželni bolniški zavod v Brnu s 683, splošna bolnišnica v Lvovu s 650, c. kr. bolnišnica v Wiednu s 597, bolnišnica v Krakovem s 452, cesarja Franca Jožefa bolnišnica na Dunaji s 410, splošna bolnišnica v Ljubljani s 341, v Tridentu s 300 in v Liberecu tudi s 300. Za tem so osobito na Češkem največe bolnišnice. V Ičinu ima bolnišnica 180 postelj, v Warnsdorfu 150, v Kutni Gori 113, v Hebu 110, v Šlanem (Schlan) 100 itd. Na Češkem je vseh bolnišnic vkupe 61, najmanjša izmed vseh je v Hlumci, ki ima le 8 postelj. Oskrbovanje bolnikov je najdražje na Dunaji in sicer za vsako osebo na dan 1 gld.; za tem pride Saleburg in Inomost po 96 kr., Olomuc po 94 kr., Znojim (Znaim) po 93 kr., Trst po 92 kr., Černovice po 90 kr., Hainburg po 90 kr., Opava in Dobrovnik po 86 kr., Baden, Mödling, Bidov (Waidhofen), Linc, Brno po 85 kr., Praga in Lvov po 84 kr. Najcenejše oskrbovanje bolnikov je v Visokem Mitu (Hohenmauth) po 44 kr., v Hlumci, v Novem Byčevu in Zloczovu po 45 kr.

Narodno gospodarstvo.

Kranjska deželna vinarska, sadjarska in poljedelska šola na Grmu.

Nedavno smo že površno poročali o deželni šoli za vinorejo, sadjerejo in poljedelstvo na Grmu pri Novem Mestu. Kranjska dežela je ta zavod z veliko požrtvovalnostjo ustanovila. Namen temu zavodu je, pomagati na noge ne le kranjskemu, ampak tudi sploh slovenskemu kmetijstvu. Ta namen zavod vsled vsestranske dobre vreditve tudi lahko doseže, toda le tedaj, če je obilo obiskovan, in sicer od učencev iz vseh slovenskih pokrajin. Zato toplo priporočamo to šolo vsem slovenskim gospodarjem. Naj pošiljajo svoje sinove v ta zavod, da se strokovno in temeljito pouče v poljedelstvu, vinoreji in sadjereji.

V naslednjem ponatisnemo iz letnega poročila za gospodarsko leto 1888/9 poročilo o gospodarstvu.

A. Vinogradarstvo.

V Trški Gori smo zagnojili ter tudi ob enem v vrste pogrobali jeden večji kôš starega vinograda tik pod zidanico in drugega nižje zdolaj. Iz kamenja, pri tej priliki izstreljanega ter izkopanega, napravili smo pod zidanico dve jako potrebni škarpi. Tik pod zidanico izponeslo se je grobanje prav dobro, ne tako nižje zdolaj, kajti črvi navadnega brošča uničili so zelo polovico grebenice, ker so jim pod zemljo odgrizli vso mlado lubad. Sicer smo obdelali vinograd, kolikor ga ni po novem načinu že v vrste zasajenega, po stari navadi. Obrezali so ga učenci ter tudi v vrste posajene trte povezali in uravnali. Na pomlad je kazalo trtje prav dobro, pozneje ga je pa peronospora kaj grdo napadla, tako, da je grozdje kaj slabo dozorelo, ali celo nič. Vrh tega je pa še ob trgatvi in pred njo vedno deževalo, tako, da je ravno najbolj dozorelo grozdje pognilo. Vodstvo je dalo napraviti tik zidanice precej velik vodnjak za nabiranje kapnice, katera bi rabila ob škropljenji trt zoper peronospero. Popraviti je dalo vse tri s Slapa prinesene škropilne aparate, naročilo modre galice, katere pa ni bilo več dobiti. Ravno takrat, ko bi bilo trte škropiti, pa je vodja obolel, da je moral v Toplice, in tako nismo škropili. Škropiti pa bi tudi že tako ne bilo mogoče, kajti kakor navlašč ni takrat nič deževalo, tako da v vodnjaku ni bilo čisto nič vode. Iz Krke gori pa je tudi ni bilo mogoče voziti, kajti spomladanski nalivi so pot v Trško Goro tako pokvarili, da ni bila za vožnjo. Pa tudi zaradi tega ne bi bilo mogoče škropiti, ker ni bilo udobiti modre galice.

Vse potrgano grozdje smo speljali domov ter ga tako-le porabili: Moštu najbolj zrelega belega in najbolj zrelega črnega grozdja, katero smo takoj po branji izmastili ter masčino prilili k belemu grozdju (izpodlili, kakor pravijo), pridejali smo toliko sladkorja, da je dosegel 12%. Po naravi ga je imel le 8%. Tako smo napravili sicer še vedno dosti kislo, vendar toliko alkoholno vino, da se ni bati, da bi se pokvarilo.

Takoj po trgatvi smo tik nad zidanico pričeli prekopavati (rigolati) prvi novi pašen vinograda. Prekopavali smo do 80 cm globoko in prekopali pred zimo ne še do polovice, kajti skalovja, katero je sevda vse bilo treba izstreljati, skoro ni nič manj, nego zemlje. Iz izstreljanega kamenja smo sezidali dva metra visoko ter jeden meter debelo podzidje pod pašnom in nad pašnom. Novi vinograd bode meril čez 1200 m². Zasadili ga bomo z ameriškimi požlahtnjenimi trtami. Podloge bodo riparije, cepiči pa nekoliko bela tičina, nekoliko žametasta črnina in rulandec.

V Smolinji Vasi (Cerovec) v delu „Krivlja“ prekopali smo na jesen 1888. in spomladi 1889. leta 1851 m² zemljišča ter tako napravili drugi pašen. Zasadili so novi pašen učenci sami z jorkmadejrovimi bilfami, katere so se krasno izponesle. Komaj 5% se jih ni prijelo. Mej trtami smo zasadili neki vipavski pritlikav fižol, kateri je prav fino obrodil. Okoli drugega novega pašna ter tudi okoli prvega in onega v „Dolgem“ zasadili smo z najboljšim vspehom češplje. V pašne same smo posadili v vsakega po dve vrsti marelic in renglot.

Domá smo prekopali na zaledinjenih njivah pod kozolci tretji oddelek ameriškega vinograda, ki meri 1340 m², ter ga zasadili nekoliko z jednoletnimi, v domači trtnici vzgojenimi bilfami trte solonis. nekoliko pa s ključi, kupljenimi od g. L. Beera v Murhofu na Štajerskem. Sadili so učenci, prisipa- joč nekoliko komposta. Po sosednjih dveh že leta 188. zasajenih oddelkih ameriškega vinograda rasle so trte (riparija in jorkmadejra) tako bujno, da smo jeseni od njih pridelali že 18.900 ključev. Vsled ukaza veleslavnega deželnega odbora dali smo jih 7500 brezplačno Vipavcem, ostale pa bomo posadili v novem vinogradu v Trški Gori ter porabili za cepljenje v roki in polaganje v trtnico. Jeden oddelek ameriškega vinograda iz leta 1888 smo nekoliko pognojili jeseni, nekoliko pa še po zimi, ker je bila voljna, prav dobro s kompostom, drugi oddelek bomo leta 1890, tretjega pa 1891, in sicer oba s kompostom.

V trtnico smo vložili vse domače ameriške ključe riparije in jorkmadejre, kolikor jih nismo ob tečaji za cepljenje trt brezplačno razdelili med vdeležence. Vánjo smo vložili tudi 1036 z rulandovimi cepiči v roki požlahtenih ter potem v jamo povezenih ključev riparije in jeden sortiment brez cepljenja dobro rodečih ameriških trt, katerega smo iz Ogleja na Primorskem naročili. Cepljenje se ni še do polovice izponeslo dobro, kajti ključi so bili, ker na domačih trtah že v prvem letu pridelani, proti cepičem večinoma predrobni. Sortiment se je prijel veliko bolje.

(Dalje sledi.)

Telegrami.

Brno, 3. julija. Pri deželnozborski volitvi so bili v fidejkomisnem veleposestvu izvoljeni konservativni, v alodijalnem pa kandidatje liberalne in srednje stranke.

Krakov, 4. julija. Pri Mickiewiczzevi slavnosti je bilo do 100.000 oseb. Mesto je v zastavah. Na kolodvoru so odposlanci izročili krsto in spričevala o izkopanju v oskrbo dežele. Pesnikov sin Ladislav je nagovoril deželnega maršala grofa Tarnovskega. Po govorih deželnega maršala, pesnika Asnyka in profesorja Stanislava Tarnovskega so se pričeli cerkveni obredi. V rakvi je kardinal Dunajevski blagoslovil krsto. Kovane so štiri spominske svetinje. V vseh galiških mestih, posebno v Lvovu so bile danes črne maše za pokojnika.

Budimpešta, 4. julija. „Nemzet-u“ se poroča iz Karlovca, da so prijeli dva mlada človeka, ki sta nedavno zažgala črno-rumeno zastavo. Ker se je dokazalo, da sta to storila v pijanosti, bila sta po posredovanju vojaškega poveljnika izpuščena.

Sofija, 3. julija. Nove volitve v sobranje se bodo vršile meseca septembra.

Madrid, 3. julija. Ministerstvo Sagastovo je odstopilo.

Valencija, 3. julija. V okolici je za ko- lero zbolelo pet oseb, v mestu nobena.

Umrli so:

1. julija. Ludovik Klepec, paznikov sin, 11 let, Karlovka cesta 22, božjast. — Luka Avšič, dninar, 81 let, Kravja dolina 11, akutni pljučni edem. — Marija Teršar, delavka, 53 let, Kravja dolina 11, Caries.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil.
opazovanja	razkomeš v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	735-0	19-0	sl. szap.	oblačno	1-20
3 2. u. pop.	734-1	23-6	sl. vzh.	jasno	dež
9. u. zveč.	734-1	17-2	"	del. jasn.	

Srednja temperatura 19-9° za 0-9° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

4. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gld.	40	kr.
Srebrna " 5 1/2 " 100 " " 16%	89	"	05	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	35	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	35	"
Akcije avstr.-ogerske banke	977	"	—	"
Kreditne akcije	303	"	50	"
London	116	"	80	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleond.	9	"	28	"
Cesarski cekini	5	"	55	"
Nemške marke	57	"	32 1/2	"

Tuji.

2. julija.

Pri **Stonu**: Dolene, mornarski kadet, iz Pulja. — Stieger iz Celja. — Trautmann iz Berolina. — Herz, trgovec, z Dunaja. — baron Anton Rodicz iz Reke. — Peruzzi iz Trsta. — Schiffer iz Beljaka. — Leidenfrost iz Grada. — Leipnik, trgovec, iz Siska.

Pri **Mastu**: Elser, knjigovodja, Urbanstäd, inženier, dr. vitez Hammer, dvorni svetovalec, vsi z Dunaja.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Lepota zôb.
Nova ameriška
zobna glicerín-crème
(preskušena od zdravstvene oblasti)
KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelj
na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr.
V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschtzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52-49)

Srečke dunajske razstave à 1 gld.

Vsaka srečka za oboje srečkanje veljavna.

Kazalo sreček obojega srečkanja. (13)

Prvo srečkanje 14. avgusta 1890.

Drugo srečkanje 15. oktobra 1890.

1 dobitok 50.000 gl. vrednosti

1 dobitok 50.000 gl. vrednosti

1	5000	"	"
1	2000	"	"
1	1000	"	"
2	500	"	"
5	200	"	"
10	100	"	"
20	50	"	"
50	20	"	"
200	10	"	"
2000	5	"	"

1	5000	"	"
1	2000	"	"
1	1000	"	"
2	500	"	"
5	200	"	"
10	100	"	"
20	50	"	"
50	20	"	"
200	10	"	"
2000	5	"	"

Srečke po 1 gld. dobivajo se pri **C. C. Mayer-ju** v Ljubljani.

OLJNATE BARVE

kositarских pušicah po pol in jeden kilo
priporoča najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.